

J. R.

30-lecie Uniwersytetu Warszawskiego w Polsce Ludowej

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 20/2, 416-417

1975

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

gadnień przyrodniczych, a w zakresie metodologii stał na stanowisku awerroistów łacińskich, którzy praktycznie dążyli do oddzielenia świata przyrody i nauki od wiary i teologii. Wobec zjawisk przyrodniczych przyjmował postawę racjonalną i starał się je wyjaśniać „sposobem naturalnym”. Taką postawą wyprzedził swoją epokę. Witelo zmierzał do stworzenia takiej teorii filozoficznej, która by mogła wyjaśnić wszystkie zjawiska w przyrodzie.

Na przykładzie wybranych twierdzeń geometrycznych z podręcznikowego dzieła Witelona *Peri optikes* łatwo stwierdzić, iż był dobrym znawcą przedmiotu. Sporo jego twierdzeń, przypisywanych Euklidesowi, wydaje się być jednak oryginalnymi.

Przez 300 lat, począwszy od 1274 r., fundamentalne dzieło Witelona nie budziło podejrzeń co do swej oryginalności. Dopiero w 1572 r. trzecie z kolei wydanie, pod redakcją bazylejskiego matematyka F. Risnera, ukazało się w zmodernizowanej postaci. Wyszło ono jako druga część w *Thesaurus opticae* wraz ze „zwitelonizowanym” dziełem arabskim Alhazena, traktującym o optyce. Risner wydał je na podstawie łacińskiego przekładu, dostarczonego przez P. Ramusa, który udało mu się skompletować po 20 latach poszukiwań. Czy była to rzeczywiście *Optyka* Alhazena, oto jest pytanie postawione do rozstrzygnięcia w dalszych badaniach. Powtarzanie się twierdzeń i dowodów w obydwu częściach *Thesaurus opticae* zostało wykorzystane przez matematyków w drugiej połowie XVI w. do zdeprecjonowania dzieła Witelona, tym bardziej, że w książce wydrukowano je po pracy Alhazena. Echa tego sporu odzywały się jeszcze w Polsce w XIX w. Nie brakowało jednak głosów sprzeciwu, tym bardziej, iż sam Risner złożył w *Przedmowie* do nowej edycji hołd wiedzy Witelona, upatrując w nim rzeczywistego autora *Optyki*.

Na koniec dyskusji prof. K. Urbanik mówił z dużym uznaniem o ambitnej działalności Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Legnicy, która zobowiązuje do okazywania jej poparcia i pomocy.

W wyniku zgłoszonych na sesji wniosków, prezes TPN zobowiązał się do wystąpienia do władz miasta Legnicy z petycją o przemianowanie jednej z ulic na ulicę Witelona i drugiej na J. Wyrzykowskiego — odkrywcy złóż miedzi w rejonie legnickim.

Stanisław Szpilczyński

30-LECIE UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO W POLSCE LUDOWEJ

Kulminacyjnym punktem obchodów 30-lecia działalności największego polskiego uniwersytetu w Polsce Ludowej była uroczysta sesja, zorganizowana 15 stycznia 1974 r.

W gmachu Auditorium Maximum zebrali się licznie zaproszeni goście, wśród których znaleźli się przedstawiciele władz państwowych i partyjnych z Januszem Groszkowskim, Józefem Kępą i Andrzejem Werblanem na czele. Obecni byli również rektorzy i prorektorzy uczelni stolicy i kraju oraz wielu uniwersytetów zagranicznych.

Zebranych powitał w imieniu ponad 29-tysięcznej społeczności uniwersyteckiej rektor, prof. Zygmunt Rybicki, który też odczytał list gratulacyjny od prezesa Rady Ministrów, Piotra Jaroszewicza.

Z kolei nastąpiło uroczyste nadanie tytułów doktorów *honoris causa* Uniwersytetu Warszawskiego. Otrzymali je: wybitny ekonomista polski prof. dr Kazimierz Secomski, uczony radziecki w dziedzinie fizykochemii silnie zdyspersowanych układów gruntowych Jewgienij Siergiejew oraz profesor fizyki teoretycznej uniwersytetów w Utrechcie i Nijmegen w Holandii Leon van Hove.

Dyplomy i nagrody rektorskie otrzymali najlepsi, wyróżniający się studenci uniwersytetu.

Uroczystość zakończyło tradycyjne „Gaudeamus”.

W tym samym dniu w Pałacu Kazimierzowskim otwarto wystawę, obrazującą dorobek Uniwersytetu Warszawskiego w 30-leciu PRL.

J.R.

ZEBRANIE POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORII MEDYCYNY

Dnia 13 grudnia 1974 r. odbyło się w Klubie Lekarza w Warszawie uroczyste zebranie naukowe zorganizowane staraniem Zarządu Głównego i Zarządu Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny.

Na zebraniu tym doc. Marcin Łyskanowski, przewodniczący Zarządu Głównego PTHM, wręczył prof. Ksaweremu Rowińskiemu dyplom członka honorowego Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny, będący wyrazem uznania dla wielkich zasług Profesora położonych na polu organizacji i w rozwoju badań nad dziejami medycyny a także w zakresie szkolnictwa medycznego oraz samej medycyny. Prof. Rowiński w krótkim przemówieniu podziękował za przyznaną mu godność i wspominał, że swoje zainteresowania historyczne zawdzięcza profesorom: Adamowi Wrzowskiemu, Władysławowi Szumowskiemu, Stanisławowi Konopce i Bolesławowi Skarżyńskiemu.

W dalszym ciągu zebrania pracownicy Zakładu Historii Medycyny i Farmacji Instytutu Medycyny Społecznej Akademii Medycznej w Warszawie przedstawili referaty dobrane pod kątem społecznych, kulturowych, deontologicznych i dydaktycznych zainteresowań prof. Rowińskiego: *Myśl społeczna w »Krytyce Lekarskiej«* (Zofia Podgórska-Klawe), *Kultura antyczna a kultura współczesna* (Małgorzata Kamińska), *Kulturotwórcza ankieta Zakładu Historii Medycyny i Farmacji IMS AM w Warszawie* (Małgorzata Czeley), *Władysław Biegański a najmłodsze pokolenie lekarzy* (Piotr Müldner-Niećkowski), *»Dotrzeć do umysłów i serc młodzieży«* (Marcin Łyskanowski).

Po części referatowej zabrali głos prof. Bolesław Górnicki oraz prof. Feliks Widy-Wirski, którzy mówili o zasługach prof. Rowińskiego na polu historii medycyny.

Teresa Ostrowska

WIZYTY RADZIECKICH HISTORYKÓW GEOLOGII

W latach 1969—1972 odbyły się dwa radziecko-polskie sympozja poświęcone historii geologii i geografii. Na sympozjach tych została nawiązana współpraca robocza pomiędzy radzieckimi i polskimi badaczami dziejów nauk o Ziemi. Jedynym z przejawów tej współpracy są wizyty i prace radzieckich badaczy w Polsce.

W dniach od 30 IX do 20 X 1974 na zaproszenie Muzeum Ziemi PAN przebywała w Polsce kand. nauk N. A. Woskresienska, pracownik Instytutu Geologii AN ZSRR w Moskwie. Podczas pobytu w naszym kraju prowadziła ona studia archiwalne nad materiałami dotyczącymi działalności naukowej Karola Bohdanowicza. Wykorzystała ona przede wszystkim spuściznę naukową tego geologa znajdującą się w Muzeum Ziemi. Przebadała także zbiory Archiwum PAN w Warszawie, Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, a także kolekcje prywatne dra S. Czarnieckiego w Krakowie i doc. Z. Wójcika w Warszawie.